



Handläggare
Anne Menes
Telefon: 08 508 10 320

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2016-12-15

Jämlik tillgång till valfrihet

Remiss från kommunstyrelsen (finansroteln), dnr 106-980/2016

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Jan Rönnberg
avdelningschef

Sammanfattning

Lotta Edholm och Isabel Smedberg-Palmqvist, båda Liberalerna, har lämnat en motion som avser jämlik tillgång till valfrihet. Invånarna i Stockholms stad har möjlighet att välja mellan kommunala och privata utförare bland annat för förskola, skola, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt inom socialpsykiatri. Ett centralt stöd finns på stadens hemsida i form av Jämför Service. Förvaltningen anser att de verksamheter som nämnden bedriver är av hög kvalitet och att risken att göra ett dåligt val som motionärerna skriver, i så fall snarare handlar om att verksamheten inte motsvarar de enskilda personliga önskemål som kan finnas. Förvaltningens uppfattning är att brukare av nämndens verksamheter har god kunskap om de valmöjligheter som finns och kan därför inte se behov av de föreslagna yrkanden som motionärerna för fram. Det skulle i så fall beröra andra stadsdelsområden än Östermalm.

Bakgrund

Invånarna i Stockholms stad har möjlighet att välja mellan kommunala och privata utförare bland annat för förskola, skola, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt inom socialpsykiatrin. Information till invånarna avseende valfrihet kan ges både muntlig och skriftligt, bland annat från stadens Kontaktcenter genom Äldredirekt, stadens biståndshandläggare, medborgarkontor och även uppsökande arbete riktat till de äldre medborgarna. Ett centralt stöd finns på stadens hemsida i form av Jämför Service. Resultat från 2014 års riktade brukarundersökningar för att för att säkerställa att de insatser som genomförts ger resultat visar att en stor del av målgruppen är medvetna om möjligheterna till att välja utförare: Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom förskola (80 procent), andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom äldreomsorg, vård- och omsorgsboende (89 procent), andel medborgare som vet var information finns för att kunna göra sina val (52 procent), andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom omsorg om personer med funktionsnedsättning (69 procent).

Ärendet

Lotta Edholm och Isabel Smedberg-Palmqvist, båda Liberalerna, har lämnat en motion som avser jämlik tillgång till valfrihet. Enligt motionärerna har Liberalernas och Alliansens reformer de senaste 20 åren gjort att makten för de offentligt finansierade reformerna förskjutits från politiker och tjänstemän till medborgarna själva vilket gör att man idag tar det för givet att vi själva kan välja utförare inom många områden.

Vidare skriver motionärerna att ett fritt val kräver kunskap och tillgång till information, och att detta idag är ojämnt fördelat i samhället idag. Socioekonomiskt och utbildningsmässigt resursstarka personer har lättare att utnyttja valfriheten än de som inte har samma kunskaper om det svenska samhället, inte minst de som nyligen anlänt hit. Alla offentligt finansierade verksamheter ska ha hög kvalitet och ingen ska riskera att göra ett dåligt val. Motionärerna menar att gå miste om möjligheten att välja förskola, skola eller hemtjänst betyder att man kanske missar möjligheten att få den utförare som passar bäst för just ens egna behov. Enligt kommissionen för ett socialt hållbart Stockholms rapport ”skillnadernas Stockholm” står inget om skillnader i användandet av valfrihet. Med anledning av ovanstående yrkar motionärerna på följande:

1. Att kommunfullmäktige uppdrar åt kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm att studera skillnader i utnyttjandet av valfrihetstjänster mellan olika delar av staden och mellan olika grupper av stockholmare och komma med rekommendationer på hur dessa skillnader kan minska.
2. Att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att utreda möjligheten att bedriva uppsökande verksamhet gentemot brukare som inte gör aktiva val av utförare, samt bättre informera nyblivna stockholmare om vilka möjligheter de har att välja utförare av olika tjänster.
3. Att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att utreda hur medborgarkontor och stadsdelsförvaltningar bättre kan hjälpa medborgarna att fatta informerade val inom valfrihetssystemen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vis socialtjänstavdelningen i samverkan med avdelningarna förskola- och parklek, äldre och förvaltningens kommunikatör.

Remissbehandling

Ärendet inkom till förvaltningen 5 september med svarstid till 18 januari 2017. Övriga remissinstanser inom staden är Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd samt stadsledningskontoret.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att de verksamheter som nämnden bedriver är av hög kvalitet och att risken att göra ett dåligt val som motionärerna skriver, i så fall snarare handlar om att verksamheten inte motsvarar de enskilda personliga önskemål som kan finnas. Brukarundersökningarna visar att brukarna på Östermalm är nöjda med de verksamheter som nämnden i stadsdelen driver, bland annat visar resultat från förskoleundersökningarna att 91 % av föräldrarna är nöjda med Östermalms kommunala förskolor.

Äldre som fyller 80 år och som bor inom Östermalms stadsdelsnämndsområde erhåller ett brev med informationsmaterial om utförare och valfrihetssystemet samt om äldreomsorgen inom stadsdelen. Informationsbrevet följs upp av ett telefonsamtal från en biståndshandläggare där den äldre även erbjuds ett hembesök. Biståndsbedömaren vägleder den som kan komma i fråga om insatser enligt valfrihetssystemet utifrån dennes speciella önskemål om exempelvis inriktning hos utföraren, såsom boende-, eller hemtjänstpersonal med särskilda språkkunskaper eller med särskild utbildning för olika diagnoser såsom stroke och demens.

Handläggare informerar också om de utförare som finns att välja. Via stadens ”jämför service” är alla utförare listade, med information om vilken verksamhet som bedrivs och om det finns en särskild pedagogisk inriktning osv.

Stadens förskoleenheter har utvecklat den externa informationen genom bland annat broschyrer, utställningar om verksamheten samt planerade informationstillfällen på förskolorna. En gemensam informationsbroschyr med allmän information om förskola har tagits fram.

Årliga uppföljningar görs varje år för att säkerställa kvalitén i de verksamheter som drivs i egen regi samt på entreprenad. Förvaltningens uppfattning är att brukare av nämndens verksamheter har god kunskap om de valmöjligheter som finns och kan därför inte se behov av de föreslagna yrkanden som motionärerna för fram. Det skulle i så fall beröra andra stadsdelsområden än Östermalm.

Bilaga

Motion från Liberalerna, dnr 106-980/2016